

نقش حکمرانی خوب در مدیریت پایدار روستایی

سجاد طاهرخانی^۱، و بهنام همتی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان ۲- دانشجوی

کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

sajjad.taherkhani64@gmail.com

مدیریت، مهم‌ترین عامل در حیات، رشد و بالندگی یا مرگ یک جامعه است و روند حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب را کنترل می‌کند. طی چند دهه گذشته شکل جدیدی از مدیریت به نام حکمرانی خوب (Good governance) در عرصه مدیریتی و سیاستگذاری ظهور کرده است، که در آن ذینفعان چندگانه یا متفاوت یک موضوع خاص را که می‌تواند شامل یک منبع جمعی، یک مکان، سازمان، روستا، شهر و یا حتی یک کشور باشد، به منظور تصمیم‌گیری‌های جمعی در کنار هم قرار دهد. حکمرانی خوب مفهومی است مشتمل بر معیارها و استانداردها، رویه‌ها و اصول مدیریتی که از طریق آن در مورد امور عمومی تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و سپس اجرا می‌شود. شفافیت، مسؤلیت، پاسخگویی، مشارکت، حاکمیت قانون و انعطاف‌پذیری در مدیریت و تصمیم‌گیری از ارکان مهم حکمرانی خوب هستند. بر همین اساس، روستاها نیز به منزله مکان‌هایی خاص با شیوه زندگی و فعالیت‌هایی متفاوت نسبت به شهرها نیازمند الگوی مدیریتی مجزا و منطبق با شرایط اقتصادی، اجتماعی و بوم‌شناختی خود هستند. بنابراین، اداره آنها با تنوع و گوناگونی فراوان توسط روش مدیریتی معمول یا دولتی (سلسله‌مراتبی) امکان‌پذیر نیست. کنترل و تخصیص منابع بین گنشگران متفاوت، تهیه مجموعه قوانین و نهادها به منظور اینکه چه کسی، چه چیزی، کجا، کی و چگونه دریافت کند، بصورت صرف توسط دولت، کارائی و شایستگی خود را از دست داده است. لذا، تغییر حالت از مدیریت معمولی - دولتی به سمت مدیریت به شیوه حکمرانی خوب می‌تواند انعطاف‌پذیری لازم، شفافیت و پاسخگویی مناسب را در شرایط با پیچیدگی، عدم اطمینان و تغییرات سریع فعلی برای جوامع روستایی فراهم آورد. اگرچه شرایط حصول به این سبک مدیریتی ساده نخواهد بود و شرایط و ظرفیت‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی خود را می‌طلبد، اما شروع این فرایند، تسهیل آن را به شکل یک سیکل بالارونده تضمین خواهد نمود. مسلماً ماحصل این شیوه و سبک مدیریتی توسعه و پیشرفت روستاها خواهد بود. این مقاله با معرفی مدیریت خوب، جنبه‌های مهم این شیوه مدیریتی و نقش آنها را در مدیریت پایدار روستایی توضیح می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت، مدیریت روستایی، حکمرانی، حکمرانی خوب، توسعه پایدار روستایی